

RIKSDAGENS SVAR 328/2014 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om registret över domares bindningar och bisysslor samt vissa lagar som har samband med den

Ärende

Regeringen har till riksdagen överlämnat sin proposition med förslag till lag om registret över domares bindningar och bisysslor samt vissa lagar som har samband med den (RP 224/2014 rd).

Beredning i utskott

Lagutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (LaUB 28/2014 rd).

Beslut

Riksdagen har godkänt följande uttalande:

Riksdagen förutsätter att regeringen bereder de bestämmelser som behövs för att skyldigheten att redogöra för sina bindningar ska utsträckas till nämndemän vid domstolarna.

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om registret över domares bindningar och bisysslor

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Registrets ändamål och förvaltning

Rättsregistercentralen för ett för allmänt bruk avsett register över domares bindningar och bisysslor. Syftet med registerföringen är att tillgodose offentligheten för domarnas bindningar och bisysslor samt offentligheten för de bindningar som sakkunnigledamöterna och de bisysslor som föredragandena vid domstolarna har.

2 §

Anmälningsskyldighet

Skyldiga att anmäla uppgifter till registret är

- 1) de domare och sakkunnigledamöter vid domstolar som är skyldiga att lämna en i 14 § i lagen om utnämning av domare (205/2000) avsedd redogörelse för bindningar,
- 2) de domstolar som har beviljat ett tillstånd för bisyssla enligt 18 a § 1 mom. i statstjänstemannalagen (750/1994),

3) de domare och föredragande vid domstolar som har fått i 18 a § 2 mom. i statstjänstemannalagen avsedd inkomst från bisyssla.

Uppgifterna lämnas till Rättsregistercentralen. Uppgifterna kan lämnas genom att föra in dem i registret över domares bindningar och bisysslor.

3 §

Uppgifter som ska föras in i registret

I registret antecknas uppgifter om domarnas och sakkunnigledamöternas bindningar samt uppgifter om de tillstånd för bisyssla som domarna och föredragandena har beviljats och inkomsterna från dessa bisysslor.

I registret antecknas den registrerades namn, tjänste- eller uppgiftsbenämning, uppgifter om den domstol där de registrerade arbetar samt datum när bindningen uppstod eller bisysslan inleddes och när bindningen eller bisysslan upphörde.

4 §

Registeruppgifternas offentlighet och utlämnande av uppgifter

Alla har rätt att få uppgifter ur registret över domares bindningar och bisysslor till den del som uppgifterna inte är sekretessbelagda. Den utnämmande myndigheten och, om den utnämmande myndigheten är republikens president el-

ler statsrådet, även justitieministeriet samt domstolarnas chefsdomare har rätt att få uppgifter som enligt 8 a § 4 mom. i statstjänstemannalagen är sekretessbelagda. En domstols chefsdomare har dessutom rätt att få uppgifter som är sekretessbelagda enligt 18 § 5 mom. i statstjänstemannalagen.

Trots bestämmelserna i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) får uppgifter lämnas ut i form av kopior av anteckningar i registret och via det allmänna datanätet. Via det allmänna datanätet kan uppgifter sökas endast genom en enskild sökning på personens namn. Till domstolar, den utnämmande myndigheten och justitieministeriet får uppgifterna lämnas ut genom teknisk anslutning.

5 §

Gallring av uppgifter ur registret

Uppgifter som gäller bindningar och bisysslor ska gallras ur registret och det allmänna datanätet tre år efter det att bindningen eller bisysslan har upphört.

6 §

Ikraftträdande

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms särskilt genom lag.

Lag

om ändring av statstjänstemannalagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i statstjänstemannalagen (750/1994) 18 och 18 a §, sådana de lyder, 18 § delvis ändrad i lagarna 387/2001 och 283/2015 samt 18 a § i lag 545/1997, och

fogas till lagen en ny 18 b § som följer:

18 §

En tjänsteman får inte ta emot eller inneha en bisyssla som kräver att arbetstid används för uppgifter som hör till bisysslan, om inte den berörda myndigheten på ansökan beviljar tjänstemannen tillstånd till det. Tillstånd för bisyssla kan beviljas också för viss tid eller som begränsat. Tillståndet kan återkallas, om det finns skäl till det. Närmare bestämmelser om bisysslor för domare och föredragande vid domstol finns i 18 a §.

Vid prövningen av om tillstånd för bisyssla ska beviljas ska det beaktas att tjänstemannen inte får bli jävig i sina uppgifter på grund av bisysslan. Bisysslan får inte heller äventyra förtroendet för en opartisk tjänsteutövning, annars inverka skadligt på skötseln av uppgifterna eller utgöra sådan konkurrerande verksamhet som uppenbart skadar arbetsgivaren.

En tjänsteman ska göra en anmälan till myndigheten om annan bisyssla än en sådan som avses i 1 mom. Myndigheten kan på de grunder som anges i 2 mom. förbjuda tjänstemannen att ta emot eller inneha en sådan bisyssla.

Med bisyssla avses i 1—3 mom. tjänst och sådant avlönat arbete eller avlönat uppdrag som tjänstemannen har rätt att avsäga sig samt yrke, näring och rörelse. Utöver bestämmelserna i denna paragraf ska de specialbestämmelser om bisysslor inom olika förvaltningsområden som ingår i lagar och förordningar iakttas.

De uppgifter som i samband med en anmälan om bisyssla eller ansökan om tillstånd för bisyssla läggs fram om parterna i en tvist som behandlas av skiljemän ska hemlighållas.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om myndigheter som beviljar tillstånd för bisyssla.

18 a §

En domare eller en föredragande vid en domstol får inte ta emot eller inneha en i 18 § avsedd bisyssla, om inte domstolen på ansökan beviljar

tillstånd till det. Tillstånd får inte beviljas för att verka i en skiljenämnd som skiljemän utsedd av en part i en tvist. Trots bestämmelserna i 18 § 5 mom. ska sökanden i tillståndsansökan lämna uppgift om parterna i en tvist som behandlas av skiljemän till chefsdomaren för den domstol som behandlar ansökan.

Domarna och föredragandena vid en domstol ska årligen för domstolen redogöra för hur mycket de har fått betalt för sina bisysslor, om den sammanlagda inkomsten från bisysslorna överstiger 10 000 euro. I redogörelsen ska nämnas vilka bisysslor inkomsten hänför sig till. När det gäller andra bisysslor än skiljemannauppdrag ska det även uppges vem som har betalat arvodet. Trots bestämmelserna i 24 § 1 mom. 23 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet är de uppgifter om inkomster från bisysslor som domare redogjort för offentliga. Domarna och föredragandena vid en domstol ska underrätta domstolen när bisysslan upphör.

Närmare bestämmelser om ansökan om tillstånd för bisyssla, om den myndighet som beviljar tillståndet för bisyssla och om lämnande av redogörelse för inkomster från bisysslor utfärdas genom förordning av statsrådet. Bestämmelser om införande av uppgifter som gäller bisysslor för domare och föredragande vid domstol i register finns i lagen om registret över domares bindningar och bisysslor (/).

18 b §

Vid prövning av om en tjänsteman ska förordnas att företräda staten i frågor som anknyter till utövande av statens ägarmakt eller till annan styrning eller övervakning, ska beaktas att denna uppgift inte får medföra annat än sporadiskt eller tillfälligt jäv för tjänstemannen i dennes viktigaste tjänsteåligganden.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av lagen om utnämning av domare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om utnämning av domare (205/2000) 1, 3, 7, 10—12 och 14 §,

av dem 1 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1544/2001, 133/2003, 1202/2003, 741/2010 och 121/2013, 3 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1544/2001 och 592/2009, 7 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1183/2000, 10 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 614/2011, den finska språkdräkten i 11 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1202/2003 och 121/2013, den svenska språkdräkten i 11 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 133/2003 och 1202/2003 samt 12 § sådan den lyder i lagarna 1202/2003 och 592/2009, som följer:

1 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på tillsättning av domartjänster och utnämning av domare för viss tid.

Domartjänster som avses i denna lag är

1) tjänsterna som president och ledamot vid högsta domstolen,

2) tjänsterna som president och ledamot vid högsta förvaltningsdomstolen,

3) tjänsterna som president och hovrättsråd vid hovrätterna,

4) tjänsterna som lagman och tingsdomare vid tingsrätterna,

5) tjänsterna som överdomare och förvaltningsrättsdomare vid förvaltningsdomstolarna,

6) tjänsterna som överdomare och försäkringsrättsdomare vid försäkringsdomstolen,

7) tjänsterna som president och arbetsdomstolsråd vid arbetsdomstolen,

8) tjänsterna som överdomare, marknadsrättsdomare och marknadsrättsingenjör vid marknadsdomstolen,

9) tjänsterna som jordrättsingenjör vid de tingsrätter som är jorddomstolar.

Bestämmelser om riksrätten finns i grundlagen.

Bestämmelser om nominering av Finlands nationella kandidater för uppdrag som domare vid eller ledamot av internationella domstolar och Europeiska unionens domstol finns i 3 a kap.

3 §

Ledigförklaring av tjänster

En ordinarie domartjänst ska innan den tillsetts förklaras ledig att sökas hos respektive domstol, om inte något annat följer av 4 §.

Bestämmelser om vilken domstol som ledigförklarar en tjänst utfärdas genom förordning av statsrådet. Den domstol som ledigförklarar en tjänst beslutar också om ny ledigförklaring av tjänsten och om förlängning av ansökningstiden.

När domstolen förklarar en domartjänst ledig ska den uppge om språkkunskaper som avses i 12 § 2 mom. krävs av den som ska utnämnas till tjänsten.

7 §

Tillsättning av domarförslagsnämnden och nämndens sammansättning

Domarförslagsnämnden tillsätts för fem år i sänder.

Ordförande i domarförslagsnämnden är en av högsta domstolen vald ledamot och vice ordförande en av högsta förvaltningsdomstolen vald ledamot. Övriga ledamöter är en hovrättspresident, en överdomare vid en förvaltningsdomstol, en lagman vid en tingsrätt, ett hovrättsråd, en tingsdomare, en förvaltningsrättsdomare och en förvaltningsrättsdomare eller en domare vid någon av de specialdomstolar som nämns i 1 § 2 mom. 6—8 punkten, en advokat, en åklagare och en ledamot som företräder den juridiska

forskningen och undervisningen. Varje ledamot har en personlig ersättare.

Statsrådet tillsätter domarförslagsnämnden sedan

1) högsta domstolen inom sig har utsett en ledamot och ersättare,

2) högsta förvaltningsdomstolen inom sig har utsett en ledamot och ersättare,

3) hovrättspresidenterna inom sig har utsett en ledamot och ersättare,

4) överdomarna vid förvaltningsdomstolarna inom sig har utsett en ledamot och ersättare,

5) högsta domstolen utifrån anmälan bland lagmännen vid tingsrätterna, hovrättsråden och tingsdomarna har utsett ledamöter och ersättare,

6) högsta förvaltningsdomstolen utifrån anmälan bland förvaltningsrättsdomarna eller specialdomstolarnas domare har utsett ledamöter och ersättare,

7) Finlands Advokatförbund bland sina medlemmar har utsett den ledamot och ersättare som ska företräda advokatkåren,

8) riksåklagaren har utsett den ledamot och ersättare som ska företräda åklagarna,

9) justitieministeriet har utsett den ledamot och ersättare som ska företräda den juridiska forskningen och undervisningen.

När ledamöter och ersättare som avses i 3 mom. 5—9 punkten utses, ska kandidaterna vara dubbelt så många som de ledamöter och ersättare som utnämns. Innan den ledamot och ersättare som avses i 3 mom. 9 punkten utses, ska justitieministeriet höra parter som företräder den juridiska forskningen och undervisningen.

Ledamöterna i domarförslagsnämnden och deras ersättare beviljas avsked av statsrådet, som med iakttagande av förfarandet vid tillsättandet av nämnden samtidigt utnämner efterträdare för återstoden av mandattiden.

10 §

Domstolarnas utlåtanden

Domstolarna ger utlåtande i frågor som gäller tillsättning av domartjänster enligt följande:

1) hovrätterna i en sammansättning med presidenten och avdelningscheferna samt, om en

avdelningschef är förhindrad, det hovrättsråd som är hans eller hennes ställföreträdare,

2) förvaltningsdomstolarna i en sammansättning med överdomaren samt ordförandena för sektionerna eller, om förvaltningsdomstolen inte är indelad i sektioner, överdomaren ensam efter att ha hört de ordinarie förvaltningsrättsdomarna,

3) försäkringsdomstolen i en sammansättning med överdomaren och avdelningscheferna samt, om en avdelningschef är förhindrad, den försäkringsrättsdomare som är hans eller hennes ställföreträdare,

4) vid tingsrätterna lagmannen efter att ha hört ledningsgruppen vid tingsrätten eller, om tingsrätten inte har en ledningsgrupp, efter att ha hört de ordinarie tingsdomarna,

5) vid arbetsdomstolen presidenten,

6) vid marknadsdomstolen överdomaren efter att ha hört de ordinarie marknadsrättsdomarna.

Domstolens utlåtande ska innehålla en motiverat yttrande om vilken av de sökande som bör utnämnas.

11 §

Allmänna behörighetsvillkor och grunder för utnämning av domare

Till domare kan utnämnas rättrådiga finska medborgare som har avlagt annan högre högskoleexamen i juridik än magisterexamen i internationell och komparativ rätt och som genom sin tidigare verksamhet vid en domstol eller i andra uppgifter har visat sig ha de insikter i de uppgifter som hör till tjänsten och de personliga egenskaper som en framgångsrik skötsel av tjänsten förutsätter. Bestämmelser om behörighetsvillkor för domartjänster som kräver sakkunskap inom något särskilt område får utfärdas separat.

Till president och ledamot vid högsta domstolen samt till president och ledamot vid högsta förvaltningsdomstolen kan utnämnas personer som väl uppfyller kraven enligt 1 mom. och som har utmärkta lagkunskaper. Av presidenten för högsta domstolen och högsta förvaltningsdomstolen krävs dessutom ledarförmåga.

Till hovrättspresident, lagman vid en tingsrätt, överdomare vid en förvaltningsdomstol, överdomare vid försäkringsdomstolen, president vid arbetsdomstolen samt överdomare vid marknadsdomstolen kan utnämnas personer som utöver vad som krävs enligt 1 mom. även har ledarförmåga.

12 §

Behörighetsvillkor som gäller domares kunskaper i finska och svenska

Den som uppfyller behörighetsvillkoren i 11 § kan utnämnas till domare, om han eller hon har utmärkta muntliga och skriftliga kunskaper i befolkningsmajoritetens språk inom domstolens domkrets samt

- 1) vid enspråkiga domstolar nöjaktig förmåga att förstå och i tal använda det andra språket,
- 2) vid tvåspråkiga domstolar nöjaktig förmåga att i tal och skrift använda det andra språket.

Trots bestämmelserna i 1 mom. kan till en domartjänst som avses i 1 b § i tingsrättslagen (581/1993), 3 a § i hovrättslagen (56/1994), 6 § i lagen om förvaltningsdomstolarna (430/1999), 4 a § i lagen om marknadsdomstolen (99/2013) och 3 a § i lagen om försäkringsdomstolen (132/2003) utnämnas en person som uppfyller behörighetsvillkoren i 11 § i denna lag och har utmärkta muntliga och skriftliga kunskaper i befolkningsminoritetens språk inom domkretsen samt nöjaktiga muntliga och skriftliga kunskaper i majoritetens språk.

Bestämmelser om behörighetsvillkor som gäller domares språkkunskaper vid Ålands tingsrätt och Ålands förvaltningsdomstol utfärdas med stöd av självstyrelselagen för Åland (1144/1991) genom förordning av statsrådet.

14 §

Redogörelse för bindningar

Den som föreslås bli utnämnd till en ordinarie domartjänst ska före utnämningen lämna en i 8 a § 1 mom. i statstjänstemannalagen (750/1994) avsedd redogörelse för sina bindningar.

Den som utnämnts till ordinarie domartjänst ska under sitt tjänsteförhållande utan dröjsmål redogöra för förändringar i sina bindningar. Domare ska även i andra fall lämna en motsvarande redogörelse på begäran av domstolen eller justitieministeriet.

Bestämmelser om bindningar finns i övrigt i 8 a § i statstjänstemannalagen. Bestämmelse om införande av uppgifter som gäller bindningar i register finns i lagen om registret över domares bindningar och bisysslor (/).

Närmare bestämmelser om lämnande av redogörelse för bindningar utfärdas genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Domare vid hovrätten är också de som vid ikraftträdandet av denna lag är utnämnda till hovrättslagmän och domare vid försäkringsdomstolen de som vid ikraftträdandet av denna lag är utnämnda till lagmän vid försäkringsdomstolen. På dem tillämpas bestämmelserna om hovrättsråd och försäkringsrättsdomare.

Om en tjänst som hovrättslagman eller en tjänst som lagman vid försäkringsdomstolen är ledigförklarad vid ikraftträdandet av denna lag, ska när tjänsten tillsätts de bestämmelser iakttas som gällde vid ikraftträdandet.

Den som är utnämnd till en tjänst som hovrättslagman eller lagman vid försäkringsdomstolen vid ikraftträdandet av denna lag har rätt att tjänstgöra i uppgifter som kräver ledarförmåga. När de tjänstgör i sådana uppgifter är de medlemmar av domstolens ledningsgrupp och i den sammansättning som avses i 10 §.

Lag **om ändring av hovrättslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i hovrättslagen (56/1994) 3, 6 a och 8 §, sådana de lyder, 3 § delvis ändrad i lag 209/2000, 6 a § i lag 609/2011 och 8 § i lagarna 169/1998, 209/2000 och 615/2011, samt
fogas till lagen nya 3 a och 8 a—8 c § som följer:

3 §

Domare vid hovrätten

Vid hovrätten finns en president och som övriga ledamöter hovrättsråd.

Bestämmelser om utnämning av hovrättens president och ledamöter samt om behörighetsvillkoren för dem finns i lagen om utnämning av domare (205/2000).

Presidenten leder hovrätten och svarar för dess resultat.

3 a §

Domartjänster som kräver särskilda språkkunskaper

Vid tvåspråkiga hovrätter kan det finnas ett för tryggande av de språkliga rättigheterna tillräckligt antal sådana tjänster som hovrättsråd, för vilka det krävs språkkunskaper som avses i 12 § 2 mom. i lagen om utnämning av domare.

Bestämmelser om det i 1 mom. avsedda antalet tjänster vid var och en av de tvåspråkiga hovrätterna utfärdas genom förordning av statsrådet. Innan ärendet föredras för statsrådet ska justitieministeriet begära utlåtande från högsta domstolen över behovet av domartjänster som avses i 1 mom.

6 a §

Tingsnotarier

Vid hovrätterna kan dessutom finnas tingsnotarier. Tingsnotarierna utnämns av hovrättens president.

Till tingsnotarie vid hovrätten kan utnämnas den som vid sådan domstolspraktik som avses i 14 § i tingsrättslagen (581/1993) har tjänstgjort som tingsnotarie vid en tingsrätt i sex månader. En tingsnotarie ska ha de språkkunskaper som föreskrivs i 6 § 2 mom. i denna lag.

Avdelningschefen kan förordna en tingsnotarie att vara föredragande i enskilda mål eller ärenden.

Hovrätten utser en domare, assessor eller fiskal till handledare för tingsnotarien och utarbetar en praktikplan där innehållet i domstolspraktiken anges.

Närmare bestämmelser om domstolspraktik i hovrätten utfärdas genom förordning av statsrådet.

8 §

Avdelningar

Hovrätten är indelad i avdelningar. I hovrättens arbetsordning bestäms det om inrättande och indragning av avdelningar samt om indelningen av avdelningarna.

Rättskipningsärenden och rättskipningsmål samt ärenden som gäller ändringssökande och extraordinärt ändringssökande i justitieförvaltningsärenden behandlas och avgörs vid avdelningarnas sammanträden. De domare som utnämns för två månader eller för en kortare tid än två månader får inte utgöra flertalet av de ledamöter som deltar i sammanträdet. En domare som utnämns för viss tid får dock ensam verkställa förberedelse och fatta de övriga avgöranden och vidta de övriga åtgärder som avses i 2 kap. 8 § 2 och 3 mom. i rättegångsbalken.

8 a §

Förordnande till avdelningschef

Presidenten förordnar ett hovrättsråd till uppgiften som avdelningschef för högst tre år i sänder. Uppgiften ska förklaras ledig att sökas av dem som har blivit utnämnda till ordinarie domare vid hovrätten före utgången av ansökningstiden för uppgiften. Den som förordnas till uppgiften ska ha de personliga egenskaper som uppgiften kräver samt ledarförmåga.

Ett förordnande till avdelningschef kan återkallas, om det finns vägande skäl.

8 b §

Avdelningschefens uppgifter

Avdelningschefen leder arbetet inom avdelningen. Han eller hon ska särskilt sörja för den allmänna planeringen och organiseringen av arbetet inom avdelningen och för arbetets resultat. Avdelningschefen ska övervaka att rättsprinciperna tillämpas och lagen tolkas på ett enhetligt sätt i avdelningens avgöranden.

När presidenten är förhindrad sköts hans eller hennes uppgifter av den tjänstgörande avdelningschef som är äldst i uppgiften. Om även avdelningscheferna är förhindrade, sköts presidentens uppgifter av den tjänstgörande hovrättsdomare som är äldst i tjänsten.

När en avdelningschef är förhindrad sköts hans eller hennes uppgifter av den tjänstgörande domare som är äldst i tjänsten vid avdelningen.

8 c §

Förstärkt sammanträde och plenum

Hovrättens president får överföra ett rättskipningsmål eller rättskipningsärende i behövlig omfattning till plenum eller förstärkt sammanträde för avgörande, om det vid överläggningen om avgörandet i målet eller ärendet eller en del därav visar sig att sammansättningen kommer att

avvika från den ståndpunkt som högsta domstolen eller hovrätten eller en annan hovrätt tidigare har intagit. Även ett mål eller ärende som annars är av vidsträckt eller principiell betydelse kan i sin helhet eller till vissa delar överföras till plenum eller förstärkt sammanträde för avgörande. Ett mål eller ärende i vilket muntlig förhandling har förrättats eller ska förrättas får inte utan särskild anledning överföras till avgörande vid förstärkt sammanträde eller i plenum.

I hovrättens plenum deltar presidenten, de ordinarie hovrättsråden och de hovrättsråd som utnämnts för viss tid som är längre än ett år. Plenum är domfört när minst hälften av de ledamöter som är i tjänst är närvarande.

Till sammansättningen vid ett förstärkt sammanträde vid hovrätten hör sju ledamöter. I ett förstärkt sammanträde är presidenten ordförande och ledamöterna är de ledamöter som tidigare behandlat saken och som ännu är i tjänst samt ett behövligt antal extra ledamöter utsedda bland de ordinarie ledamöterna genom lottnings.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Domare vid hovrätten är också de som vid ikraftträdandet av denna lag är utnämnda till hovrättslagmän. På dem tillämpas bestämmelserna om hovrättsråd.

Den som är utnämnd till en tjänst som hovrättsråd vid ikraftträdandet av denna lag är i fråga om de behörighetsvillkor som gäller språkkunskaper fortfarande behörig för den tjänst han eller hon har utnämnts till. Den som är utnämnd till ett tjänsteförhållande som hovrättsråd på viss tid är i fråga om de behörighetsvillkor som gäller språkkunskaper behörig till tjänsteförhållandets slut.

Vid bedömningen av om det vid tvåspråkiga hovrätter finns ett tillräckligt antal sådana tjänster som avses i 3 a § får de tjänster och tidsbegränsade tjänsteförhållanden beaktas som vid ikraftträdandet av denna lag är besatta med personer som uppfyller de krav på språkkunskaper

som avses i 12 § 2 mom. i lagen om utnämning av domare.

Lag

om ändring av lagen om försäkringsdomstolen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om försäkringsdomstolen (132/2003) 2 § 1 mom., 3 och 9 §, 10 § 1 mom. och 13 § samt

fogas till lagen en ny 3 a §, till 4 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1207/2003, ett nytt 4 mom. och till 5 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1207/2003, ett nytt 4 mom. som följer:

2 §

Ledamöter

Vid försäkringsdomstolen finns en överdomare samt som övriga lagfarna ledamöter försäkringsrättsdomare. Även en föredragande kan tjänstgöra som lagfaren ledamot enligt vad som bestäms genom förordning av statsrådet.

Bestämmelser om det i 1 mom. avsedda antalet tjänster vid försäkringsdomstolen utfärdas genom förordning av statsrådet. Innan ärendet föredras för statsrådet ska justitieministeriet begära utlåtande från högsta förvaltningsdomstolen över behovet av domartjänster som avses i 1 mom.

4 §

Behörighet för och förordnande av läkarledamöter

3 §

Behörighet för och utnämning av domare

Bestämmelser om utnämning av och behörighetsvillkor för överdomare och försäkringsrättsdomare finns i lagen om utnämning av domare (205/2000).

Den som föreslås till läkarledamot eller suppleant ska innan han eller hon förordnas till uppdraget och under det att uppdraget pågår lämna försäkringsdomstolen en i 14 § i lagen om utnämning av domare avsedd redogörelse för sina bindningar.

3 a §

Domartjänster som kräver särskilda språkkunskaper

Vid försäkringsdomstolen kan det finnas ett för tryggande av de språkliga rättigheterna tillräckligt antal sådana tjänster som försäkringsrättsdomare för vilka det krävs språkkunskaper som avses i 12 § 2 mom. i lagen om utnämning av domare.

5 §

Förordnande av andra ledamöter med uppgiften som bisyssla

Den som föreslås till ledamot med uppdraget som bisyssla eller till suppleant ska innan han eller hon förordnas till uppdraget och under det att uppdraget pågår lämna försäkringsdomstolen en

i 14 § i lagen om utnämning av domare avsedd redogörelse för sina bindningar.

9 §

Försäkringsdomstolens avdelningar

Försäkringsdomstolen är indelad i avdelningar. I försäkringsdomstolens arbetsordning bestäms det om inrättande och indragning av avdelningar och om indelningen av avdelningarna.

Överdomaren förordnar en försäkringsrättsdomare till uppgiften som avdelningschef för högst tre år i sänder. Uppgiften ska förklaras ledig att sökas av dem som blivit utnämnda till ordinarie domare vid försäkringsdomstolen före utgången av ansökningstiden för uppgiften. Den som förordnas till uppgiften ska ha de personliga egenskaper som uppgiften kräver samt ledarförmåga. Ett förordnande till avdelningschef kan återkallas, om det finns välgående skäl.

Avdelningschefen leder arbetet inom avdelningen. Han eller hon ska särskilt sörja för den allmänna planeringen och organiseringen av arbetet inom avdelningen och för arbetets resultat. Avdelningschefen ska övervaka att rättsprinciperna tillämpas och lagen tolkas på ett enhetligt sätt i avdelningens avgöranden.

När försäkringsdomstolens överdomare är förhindrad sköts hans eller hennes uppgifter av den tjänstgörande avdelningschef som är äldst i uppgiften. Om även avdelningscheferna är förhindrade, sköts överdomarens uppgifter av den tjänstgörande försäkringsrättsdomare som är äldst i tjänsten.

När en avdelningschef är förhindrad sköts hans eller hennes uppgifter av den tjänstgörande försäkringsrättsdomare som är äldst i tjänsten vid avdelningen.

10 §

Försäkringsdomstolens sammansättning vid avgörande

Rättskipningsärenden avgörs på föredragning vid ett sammanträde där försäkringsdomstolens överdomare eller en försäkringsrättsdomare är

ordförande och två lagfarna ledamöter är övriga ledamöter.

13 §

Förstärkt sammanträde och plenum

Om avgörandet i ett rättskipningsärende eller en fråga i ett sådant ärende kan vara av principiell betydelse med tanke på tillämpning av lag, om ärendet i övrigt är av vidsträckt betydelse eller om avgörandet skulle avvika från tidigare praxis, kan överdomaren eller avdelningschefen överföra ärendet eller frågan till förstärkt sammanträde där överdomaren eller en avdelningschef är ordförande och där de övriga ledamöterna är de ledamöter som tidigare behandlat ärendet och de övriga försäkringsrättsdomarna vid avdelningen i fråga. Det förstärkta sammanträdet är domfört när minst två tredjedelar av ledamöterna är närvarande.

Överdomaren kan under de förutsättningar som föreskrivs i 1 mom. överföra ett rättskipningsärende eller en fråga i ett sådant ärende till plenum där överdomaren är ordförande och där de övriga ledamöterna är de ordinarie försäkringsrättsdomarna och de ledamöter som tidigare behandlat ärendet. Plenum är domfört när minst två tredjedelar av ledamöterna är närvarande.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Försäkringsdomstolens läkarledamöter och deras suppleanter samt ledamöter med uppgiften som bisyssla och deras suppleanter är skyldiga att redogöra för sina bindningar när de för första gången efter denna lags ikraftträdande förordnas till sina uppdrag.

Domare vid försäkringsdomstolen är också de som vid ikraftträdandet av denna lag är utnämnda till lagmän vid försäkringsdomstolen. På dem tillämpas bestämmelserna om försäkringsrättsdomare.

Den som är utnämnd till en tjänst som försäkringsrättsdomare vid ikraftträdandet av denna lag är i fråga om de behörighetsvillkor som gäller språkkunskaper fortfarande behörig för den

tjänst han eller hon har utnämnts till. Den som är utnämnd till ett tjänsteförhållande som försäkringsrättsdomare på viss tid är i fråga om de behörighetsvillkor som gäller språkkunskaper behörig till tjänsteförhållandets slut.

Vid bedömningen av om det vid försäkringsdomstolen finns ett tillräckligt antal sådana

tjänster som avses i 3 a § får de tjänster och tidsbegränsade tjänsteförhållanden beaktas som vid ikraftträdandet av denna lag är besatta med personer som uppfyller de krav på språkkunskaper som avses i 12 § 2 mom. i lagen om utnämning av domare.

Lag

om ändring av lagen om förvaltningsdomstolarna

I enlighet med riksdagens beslut

fogas till lagen om förvaltningsdomstolarna (430/1999) en ny 6 §, i stället för den 6 § som upphävts genom lag 211/2000, och till 8 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 26/2012, ett nytt 3 mom. som följer:

6 §

Domartjänster som kräver särskilda språkkunskaper

Vid tvåspråkiga förvaltningsdomstolar kan det finnas ett för tryggande av de språkliga rättigheterna tillräckligt antal sådana tjänster som lagfaren förvaltningsrättsdomare för vilka det krävs språkkunskaper som avses i 12 § 2 mom. i lagen om utnämning av domare.

Bestämmelser om det i 1 mom. avsedda antalet tjänster vid var och en av de tvåspråkiga förvaltningsdomstolarna utfärdas genom förordning av statsrådet. Innan ärendet föredras för statsrådet ska justitieministeriet begära utlåtande från högsta förvaltningsdomstolen över behovet av domartjänster som avses i 1 mom.

8 §

Behörighetsvillkor för och utnämning av sakkunnigledamöter

Den som föreslås till sakkunnigledamot eller suppleant vid en förvaltningsdomstol ska innan

han eller hon förordnas till uppdraget och under det att uppdraget pågår lämna förvaltningsdomstolen en i 14 § i lagen om utnämning av domare avsedd redogörelse för sina bindningar.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Sakkunnigledamöter och suppleanter vid en förvaltningsdomstol är skyldiga att redogöra för sina bindningar när de för första gången efter denna lags ikraftträdande förordnas till sina uppdrag.

Den som är utnämnd till en tjänst som förvaltningsrättsdomare vid ikraftträdandet av denna lag är i fråga om de behörighetsvillkor som gäller språkkunskaper fortfarande behörig för den tjänst han eller hon har utnämnts till. Den som är utnämnd till ett tjänsteförhållande som förvaltningsrättsdomare på viss tid är i fråga om de behörighetsvillkor som gäller språkkunskaper behörig till tjänsteförhållandets slut.

Vid bedömningen av om det vid tvåspråkiga förvaltningsdomstolar finns ett tillräckligt antal sådana tjänster som avses i 6 § får de tjänster och tidsbegränsade tjänsteförhållanden beaktas som vid ikraftträdandet av denna lag är besatta med personer som uppfyller de krav på språkkunskaper

per som avses i 12 § 2 mom. i lagen om utnämning av domare.

Lag

om ändring av lagen om marknadsdomstolen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om marknadsdomstolen (99/2013) 6 § samt
fogas till lagen en ny 4 a § som följer:

4 a §

Domartjänster som kräver särskilda språkkunskaper

Vid marknadsdomstolen kan det finnas ett för tryggande av de språkliga rättigheterna tillräckligt antal sådana tjänster som marknadsrättsdomare för vilka det krävs språkkunskaper som avses i 12 § 2 mom. i lagen om utnämning av domare.

Bestämmelser om det i 1 mom. avsedda antalet tjänster vid marknadsdomstolen utfärdas genom förordning av statsrådet. Innan ärendet förredras för statsrådet ska justitieministeriet begära utlåtande från högsta förvaltningsdomstolen över behovet av domartjänster som avses i 1 mom.

6 §

Förordnande av sakkunnigledamöter

Statsrådet förordnar på förslag av justitieministeriet ett tillräckligt antal sakkunnigledamöter vid marknadsdomstolen för en mandattid om fyra år.

Marknadsdomstolen ledigförklarar uppdragen som sakkunnigledamot. Marknadsdomstolen kan skaffa ett utlåtande eller andra upplysningar om sökandena. Marknadsdomstolen ska lägga fram ett motiverat förslag för justitiemi-

nisteriet om vilka av de sökande som ska förordnas till uppdragen.

Om en sakkunnigledamots plats blir ledig under mandattiden, ska en efterträdare förordnas för återstoden av tiden. I fråga om en sakkunnigledamots rätt att kvarstå i uppdraget gäller i övrigt samma bestämmelser som för innehavare av domartjänst.

Den som föreslås till sakkunnigledamot ska innan han eller hon förordnas till uppdraget och under det att uppdraget pågår lämna marknadsdomstolen en i 14 § i lagen om utnämning av domare avsedd redogörelse för sina bindningar.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Den som är utnämnd till en tjänst som marknadsrättsdomare vid ikraftträdandet av denna lag är i fråga om de behörighetsvillkor som gäller språkkunskaper fortfarande behörig för den tjänst han eller hon har utnämnts till. Den som är utnämnd till ett tjänsteförhållande som marknadsrättsdomare på viss tid är i fråga om de behörighetsvillkor som gäller språkkunskaper behörig till tjänsteförhållandets slut.

Vid bedömningen av om det vid marknadsdomstolen finns ett tillräckligt antal sådana tjänster som avses i 4 a § får de tjänster och tidsbegränsade tjänsteförhållanden beaktas som vid ikraftträdandet av denna lag är besatta med personer som uppfyller de krav på språkkunskaper

som avses i 12 § 2 mom. i lagen om utnämning av domare.

Lag

om ändring av lagen om arbetsdomstolen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om arbetsdomstolen (646/1974) 5 § och 47 §:n 2 mom., sådana de lyder, 5 § delvis ändrad i lag 561/2006 och 47 §:n 2 mom. i lag 1158/1997, och
fogas till lagen en ny 2 a §, i stället för den 2 a § som upphävts genom lag 561/2006, som följer:

2 a §

Den som föreslås till ledamot med uppdraget som bisyssla eller suppleant vid arbetsdomstolen ska innan han eller hon utnämns till uppdraget och under det att uppdraget pågår lämna arbetsdomstolen en i 14 § i lagen om utnämning av domare avsedd redogörelse för sina bindningar.

5 §

Vid arbetsdomstolen finns en tjänst som president och en tjänst som arbetsdomstolsråd samt en eller fler sekreterartjänster.

Behörighetsvillkor för tjänsten som sekreterare är den examen som avses i 2 § 2 mom. samt förtrogenhet med ärenden som gäller arbetsförhållanden. Sekreteraren utnämns av arbetsdomstolens president.

Presidenten leder arbetsdomstolen och svarar för dess resultat. Presidenten avgör de av dom-

stolens administrativa och ekonomiska ärenden som det inte har föreskrivits eller förordnats att någon annan tjänsteman ska avgöra.

47 §

— — — — —
I fråga om organiseringen av arbetet vid arbetsdomstolen bestäms närmare i arbetsdomstolens arbetsordning. Arbetsordningen fastställs av presidenten i arbetsdomstolen sedan alla personalgrupper har hörts.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Ledamöter med uppdraget som bisyssla och suppleanter vid arbetsdomstolen är skyldiga att redogöra för sina bindningar när de för första gången efter denna lags ikraftträdande utnämns till sitt uppdrag.

Lag

om ändring av 6 § i lagen om Ålands förvaltningsdomstol

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Ålands förvaltningsdomstol (547/1994) 6 § som följer:

6 §

Suppleanter

Om en ordinarie ledamot har förhinder, kan förvaltningsdomstolen kalla en suppleant i hans eller hennes ställe. Högst en suppleant får delta i ett sammanträde.

Högsta förvaltningsdomstolen utser ett behövt antal suppleanter och bestämmer samtidigt i vilken ordning de träder i stället för en ledamot som har förhinder. Förvaltningsdomstolen gör framställning till högsta förvaltningsdomstolen för förordnande av suppleanter. En suppleant ska ha avlagt annan högre högskoleexamen i juridik än magisterexamen i internationell och komparativ rätt. En suppleant ska avläg-

ga domared eller avge domarförsäkran, om han eller hon inte har gjort det tidigare. Den som föreslås till suppleant ska innan han eller hon förordnas till uppdraget och under det att uppdraget pågår lämna förvaltningsdomstolen en i 14 § i lagen om utnämning av domare (205/2000) avsedd redogörelse för sina bindningar.

I fråga om en suppleants rätt att kvarstå i sitt uppdrag gäller vad som föreskrivs om innehavare av domartjänst.

Denna lag träder i kraft den _____ 20 .

En suppleant vid Ålands förvaltningsdomstol är skyldig att redogöra för sina bindningar när han eller hon för första gången efter denna lags ikraftträdande förordnas till sitt uppdrag.

Lag

om ändring av lagen om högsta förvaltningsdomstolens sakkunnigledamöter

I enlighet med riksdagens beslut

fogas till lagen om högsta förvaltningsdomstolens sakkunnigledamöter (1266/2006) en ny 3 a § som följer:

3 a §

Den som föreslås till sakkunnigledamot av högsta förvaltningsdomstolen ska innan han eller hon utnämns till uppdraget och under det att uppdraget pågår lämna högsta förvaltningsdomstolen en i 14 § i lagen om utnämning av domare

(205/2004) avsedd redogörelse för sina bindningar.

Denna lag träder i kraft den _____ 20 .

En sakkunnigledamot av högsta förvaltningsdomstolen är skyldig att redogöra för sina bindningar när han eller hon för första gången efter denna lags ikraftträdande utnämns till sitt uppdrag.

Lag

om ändring av 12 § i militära rättegångslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i militära rättegångslagen (326/1983) 12 § som följer:

12 §

Den som föreslås till militär ledamot ska innan han eller hon förordnas till uppdraget och under det att uppdraget pågår lämna en i 14 § i lagen om utnämning av domare (205/2000) avsedd redogörelse för sina bindningar. En militär ledamot ska innan han eller hon inleder sitt uppdrag vid domstolen avlägga domared eller avge domarförsäkran, om han eller hon inte har gjort det tidigare.

En militär ledamot har för sitt uppdrag rätt att av statens medel få arvode per sammanträdesdag samt dagtraktamente och resekostnadsersättning enligt de grunder som justitieministeriet fastställer.

Denna lag träder i kraft den 20 .

En militär ledamot är skyldig att redogöra för sina bindningar när han eller hon för första gången efter denna lags ikraftträdande förordnas till sitt uppdrag.

Helsingfors den 10 mars 2015
